

OCTAVIO ALBEROLA SURIÑACH

«Antifrankistoi bizkarra eman zigun Castrok»

Iraultza kubatarraren hasi-masietan Castro eta Che Guevararen taldeari lagundu zion 50eko hamarkadan Mexikon. Franco diktadorearen aurka huts egindako atentatua antolatu zuen 1962an Donostian. Egun, Octavio Alberola Suriñach anarkistak (Alaior, Balear Uharteak, 1928) castrotarrak gogor kritikatzeko dituen oromen historikoaren defendatzaile sutsua da.

| AITOR AZURKI |

“HIRUROGEI inguru ziren. Mexiko-ko kubatar iraultzaile talderik handiena zen Castro anaien Movimiento 26 de Julio taldea. 1956an Mexikora heldu bezain laster jende gogotsuarekin kontaktuak egiten hasi ziren eta hala ezagutu nituen”. Batista diktadorearen aurkako Monkada kuarteleko matxinada zapuztu eta hiru urtez kartzelan izan ondoren, Castro eta beste iraultzaileak Mexikora nola iritsi ziren oso gogoan du Octavio Alberola Suriñach libertario heterodoxoak. “Ikasle mugimenduetan nengoenez, kontaktu asko nituen eta propaganda-ekitaldiak egiten laguntzen hasi nintzaien”, dio Alberolak. Guraso anarkisten semea –aita eskola arrazionalistako irakaslea zen–, 1939an frankistengandik ihesi muga igaro eta Frantziatik Mexikora joan ziren *Ipanema* ontzian.

Mexikon hazi eta ikasi zuen Octavio gazteak; unibertsitatara sartu orduko bor-bor zegoen ikasle-mugimenduan murgiltzen hasi zen. Mexikoko Gazte Libertarioak taldearen eraketan esku hartu zuen, eta 1948an kalean manifestu anarkista bat itsasten atxilotu zuten. “Mexikar Gobernuaren ezkutuko espetxe batean hilabete eman nuen Floreal Ocaña eta Francisco Rosell gazte erbesteratuekin eta Manuel González Salazar mexikarrarekin, atentatu bat prestatzen ari ginela ikusarazi nahi baitzuten. Ez ziguten inolako aginta-

“Akordio batera heldu ginen: euren herrialdeko diktadura eraistea lortzen zutenek gainerakoei lagundu beharko zieten”.

ri edo epailerik aurkeztu, bahiturik geunden eraikin batean eta zibilez jantzitako jendea genuen kartzelari”, azaldu du anarkistak. Azkenean aske utzi zituzten, baina aurrerantzean mexikar politikan parte hartuko ez zutela zioen dokumentu bat sinatu behar izan zuten.

Alberola Latinoamerikako diktaduren aurkako erbesteratuen mugimenduekin erlazionatu zen unibertsitatean: venezolarrak, dominikarrak,

peruarrak... Horiekin guztiekin batera Diktaduren Aurkako Latino-amerikar Frontea sortu zuen. “Akordio batera heldu ginen: euren herrialdeko diktadura eraistea lortzen zutenek gainerakoei lagundu beharko zieten, eta, Castrok ez zuen hori bete antifrankistokin”, kritikatu du gogor anarkistak.

Castrotarrekin hainbat ekitalditan

Kubatarrez itaundurik, Alberolak gogoan ditu garaioak: “Hainbat propaganda-ekitaldi publiko egin genituen Batistaren diktaduraren aurka, Mexikoko Espainiar Ate-neoan, adibidez. Sindikatuarekin harremana nuen eta euren lokalak erabiltzen genituen. Chapultepec-ko ekitaldi batean, esaterako, Fidel Castroarekin berarekin parte hartu nuen eta besteren batean bere arreba gazteenarekin”.

Hala ere, kubatarren xedea argia zen hasieratik: gerrilla bat sortuko zuten. Zein zen Alberolaren bete-behar nagusia? “Jendearekin kontaktuan jartzen nituen. Aitaren ikasle izandako gerra-hegazkinlari aragoar bat aurkeztu nien, adibidez, eta badaikit hainbat bidaiari egin zituela Kubako mendietan borrokan ari zirenei materiala eramateko”.

Alberola ez zen egunerokoan kubatarrekin egoten: “Espainiar diktaduraren aurka nengoenez, euren ere ongi etortzen zitzaizkien antifrankistak euren alde zeudela esatea. Batik bat

Ezker-eskuin: 1958an kubatar iraultzaren alde hitzetan Mexikoko Espainiar Ateneoan; gurasoekin, 1947an Mexikoko ezkutuko kartzelatik irten ondoren; 1962an Biarritzen, Francoren kontrako atentatua prestatzeko heldu berritan (eskuinekoa).

euren arreba gazteenarekin nuen harremana, baita De la Rosa komandantearekin ere; eurak ziren nire kontaktuak. Che Guevararekin pare bat bileretan edo izan nintzen, izkina batean egoten zen eserita eta antzematen zen argentinarra zela, baina garaiotan ez zuen protagonismo handirik, ezta Raúl Castrok ere”, gogoratzen du anarkistak.

Bazen Batistaren diktaduraren aurkako beste talde iraultzaile kubatarrik Mexikon, Directorio Revolucionario, kasu. “1957an Batistaren jauregia eraso ondoren, batzuek Mexikora ihes egin eta gure ekitaldietan parte hartzen hasi ziren. Baina bi taldeen artean baziren desadostasun batzuk: Fidel eta bere taldea iraultza gidatzen saiatzen ziren eta besteak ‘lidergotza’ edo *caudillismo*-aren aurka zeuden”.

Che Espainia frankistan

Iraultzaileek 1959an Batistaren diktadura eraitsi ondoren, propaganda egiten eta laguntza ematen jarraitu zuen Alberolak. Anarkistak dio anti-frankistek laguntza eskatu ziotela

Castrori: “1961ean Frantzian nintzela, kubatar enbaxadarekin hitz egin eta bisa emango zidatela esan ziguten, ni irlara joan eta elkarren arteko kolaborazioa gauzatzeko, baina bisa ez zen inoiz heldu... Ondoren jakin genuen Castrok ez zuela Francorekin harremana apurtu; Che Guevara ere Espainian izan zen poliziak babesturik. Franco eta Castro lagunak egin ziren”.

“Ez naiz ezertaz damutzen. Askatasunaren alde borrokatzen den jendea dagoenean, egin dezakegun okerreana da etxean geratzea”

Nolanahi ere, CNT, FAI eta Gazte Libertarioen Iberiar Federazioak Limogen 1961ean egindako kongresuan Defensa Interior taldea sortzeko eskatu zioten. Helburua: Franco hiltzea. “1962an Frantziara bidaiatu eta Ipar Euskal Herrian anarkista batzuen etxean antolatu

genuen Francoren aurkako atentatua. Aieten lehergailua jarri genuen, baina zoritxarrez, diktadoreak urteroko udako Donostiara bisita egunez aldatu zuen. Azkenean, lehergailuaren pila agortzekotan zela leherrarazi behar izan genuen”. Alberolak ezaguna ez den datu bat eman digu: bi gizon eta emakume bat –hiruak frantziarrak– izan omen ziren bonba ezkutatu zutenak.

85 urte izan arren, Alberolak hitzaldiak ematen segitzen du eta munduko bazter askotako ekimen anarkistak laguntzen ditu, artikulua eta liburuak idatziz: “Ez naiz ezertaz damutzen. Askatasunaren alde borrokatzen den jendea dagoenean, egin dezakegun okerreana etxean geratzea da. Espainiarroei latinoamerikarrek Francoren aurkako borrokan lagundu gintuzten lez, normala zen Mexikon guk ere laguntzea herriek askatasuna erdietsi eta libreki euren aukera politikoa erabakitzeko asmoz”. ■

ARABAKO BERTSO-KUADRILLA ARTEKO

- bat-bateko 15 talde
- idatzizko 19 talde
- lagun arteko 19 saio

azken jaia apirilak 5

urtarrilak 18 - apirilak 5

www.bertsozale.com/araba

